

VU Research Portal

Wendbaar wetgeven

Lokin, M.H.A.F.

2018

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Lokin, M. H. A. F. (2018). *Wendbaar wetgeven*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	11
1.1	Inleiding	11
1.2	Ontwikkelingen in de uitvoering van wetgeving	13
1.3	Ontwikkelingen in automatisering	17
1.4	De relatie tussen wetgeving, uitvoeringsbeleid en ICT	19
1.4.1	Algemene wetgeving	20
1.4.2	Andere bronnen: uitvoeringsbeleid en bedrijfsbeleid	27
1.5	Wetgeving als product: taalmodel, wetgevingsvocabulaire en linked data	28
1.6	Wetgeving als proces: ondersteuning en samenwerking	31
1.7	Opzet van het boek	33
2	Kennisgebaseerd werken: wat en hoe?	35
2.1	Inleiding	35
2.2	Wat is kennisgebaseerd werken?	36
2.3	De essentie van op wetgeving gebaseerde uitvoeringsprocessen	40
2.4	Kennisgebaseerd werken in de praktijk	42
2.4.1	Inleiding	42
2.4.2	Naar een wendbare wetsuitvoering bij de Belastingdienst	43
2.4.3	INDiGO: ondersteuning van uitvoeringsprocessen bij de IND	59
2.4.4	Standard Business Reporting: stroomlijning van financiële verantwoording door ondernemers	70
2.5	Bevindingen en oplossingsrichtingen	76
2.5.1	Bevindingen op grond van de praktijkvoorbeelden	76
2.5.2	Oplossingsrichtingen	78
2.6	Beschouwing	87
3	Structuur van wetgeving vanuit uitvoeringsperspectief	89
3.1	Inleiding	89
3.2	Structuur van wetgeving	94
3.2.1	Inleiding	94
3.2.2	Formele structuur	95
3.2.3	Materiële structuur	101
3.2.4	Conclusie ten aanzien van de structuur van wetgeving	121
3.3	Rechten, plichten en bevoegdheden in wetgeving	122
3.3.1	Inleiding	122
3.3.2	De benadering van Hohfeld en varianten daarop	123
3.3.3	Hoe worden rechten, plichten en bevoegdheden uitgedrukt?	132
3.3.4	Conclusie ten aanzien van rechten, plichten en bevoegdheden in wetgeving	144

3.4	Gegevens en processen in wetgeving	145
3.5	Beschouwing	149
4	Naar een aanpak voor het expliciteren van de betekenis van wetgeving: taalmodel en wetgevingsvocabulary	151
4.1	Inleiding	151
4.2	Toelichting op de onderdelen van de aanpak	152
4.3	Beschrijving van het taalmodel	157
4.4	Beschrijving van het wetgevingsvocabulary	165
4.5	Voorbeelden van toepassing van het taalmodel en van het wetgevingsvocabulary	167
4.5.1	Inleiding	167
4.5.2	Voorbeelden van toepassing van het taalmodel	168
4.5.3	Voorbeeld van het wetgevingsvocabulary	196
4.6	Beschouwing	199
5	Toepassing in het wetgevingsproces: wendbaar wetgeven	201
5.1	Inleiding	201
5.2	Het wetgevingsproces nader beschouwd	203
5.2.1	Illustratie van het onderscheid tussen het juridische en bestuurlijk-politieke wetgevingsproces	203
5.2.2	Aansluiting van het wetgevingsproces op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen	204
5.2.3	Een nieuwe rationaliteit in het wetgevingsproces	207
5.3	Veranderingen in het juridische wetgevingsproces	212
5.3.1	Inleiding	212
5.3.2	Toepassing van linked data bij de redactie van wetgeving	215
5.3.3	Toepassing van taalmodel en wetgevingsvocabulary bij de redactie van wetgeving	229
5.4	Veranderingen in het bestuurlijk-politieke wetgevingsproces	239
5.4.1	Inleiding	239
5.4.2	Veranderingen in de ambtelijke voorbereiding van wetgeving	245
5.4.3	Veranderingen in de parlementaire behandeling van wetgeving	270
5.5	Beschouwing	278
6	Bevindingen en vooruitblik	281
6.1	Inleiding	281
6.2	Beantwoording van de eerste drie deelvragen	283
6.3	Beantwoording van de vierde en vijfde deelvraag	285
6.4	Conclusie en vooruitblik	289
	Samenvatting	293
	Summary	297

Bijlage A	
Personen die medewerking hebben verleend aan het onderzoek	301
Bijlage B	
Een gedachtewisseling in vijf bedrijven over de betekenis van wetgeving	303
<i>Inleiding</i>	303
<i>Beschrijving van de analyse</i>	303
<i>Gedachtewisseling</i>	305
Eerste bedrijf: uitstel	305
Tweede bedrijf: ontvangstbevestiging	307
Derde bedrijf: einde fiscaal jaar	307
Vierde bedrijf: informatie aanleveren	308
Vijfde bedrijf: ambtshalve aanslag	308
Bijlage C	
Rechten, plichten, bevoegdheden bij aanslagbelastingen (hoofdstukken II en III Awr)	311
Bijlage D	
Voorbeeld van het wetgevingsvocabulaire	323
Bijlage E	
Overzicht voorbereiding wetvoorstel Generieke digitale infrastructuur	333
Bijlage F	
Analyse van de Aanwijzingen voor de regelgeving	341
<i>Inleiding</i>	341
<i>Analyse</i>	341
Aanwijzing 1.3, eerste lid Definities	341
Aanwijzing 2.10 Lasten voor de maatschappij en de overheid	342
Aanwijzing 2.47 Terminologie Algemene wet bestuursrecht	343
Aanwijzing 3.2 Terminologie 'moeten' en 'dienen'	343
Aanwijzing 3.7 Uniformiteit van begrippen	344
Aanwijzing 3.10 Ficties en rechtsvermoedens	344
Aanwijzing 3.12 Uitdrukking 'en/of'	345
Aanwijzing 3.27 Verwijzingen	345
Aanwijzing 3.37 Aanhalen regelingen zonder citeertitel	346
Aanwijzing 3.56 Onderverdeling in hoofdstukken e.d.	347
Aanwijzing 3.59 Opsommingen	347
Aanwijzing 3.60, tweede lid Karakter opsomming	348
Aanwijzing 4.43 Inhoud toelichting	348
Aanwijzing 4.48 Opbouw toelichting	348
Aanwijzing 4.51 Vermelding vindplaatsen	349
Aanwijzing 5.1 Begripsbepalingen	349

Aanwijzing 6.6 Wijze van nummering van artikelen	350
Aanwijzing 6.7 Wijziging van opschrift en aanhef	350
Aanwijzing 6.21 Vergelijkend overzicht oude en nieuwe bepalingen	351
Aanwijzing 6.28 Toelichting nota van wijziging	351
Aanwijzing 6.32 Ver Nummering wetsvoorstel	352
Aanwijzing 7.18 Vormgeving nota n.a.v. het verslag	352
Aanwijzing 8.13 Toelichting inzake verdragen	353
Aanwijzing 9.12 Transponeringstabel EU-implementatieregeling	353
Bijlage G	
Schrijfwijzer voor toelichtingen en parlementaire vervolgstukken	355
<i>Inleiding</i>	355
Richtlijnen voor structurering van toelichtingen en parlementaire vervolgstukken	356
Geraadpleegde literatuur	365
Lijst van gebruikte afkortingen	387